

Energietransitie

Kijk op het Domein

25 augustus 2026

Gemeente Maastricht

Welkom

Energietransitie: Wat is het eerste dat in u opkomt?

Zeg het maar

Masterclass Energietransitie

Samen op vlieghoogte

Energietransitie volop in het nieuws (1)

Aandeel hernieuwbare energie in Nederland het sterkst toegenomen sinds 2019

In vijf jaar tijd is het aandeel hernieuwbare energie in Nederland het sterkst gegroeid van alle EU-lidstaten, met 127 procent. In 2024 stond Nederland met 20,2 procent op de achtthiende plek van de EU-27. In 2019 was dat nog plek vijftienvintig. Zweden heeft met 62,8 procent het hoogste aandeel hernieuwbare energie en België met 14,3 procent het laagste.

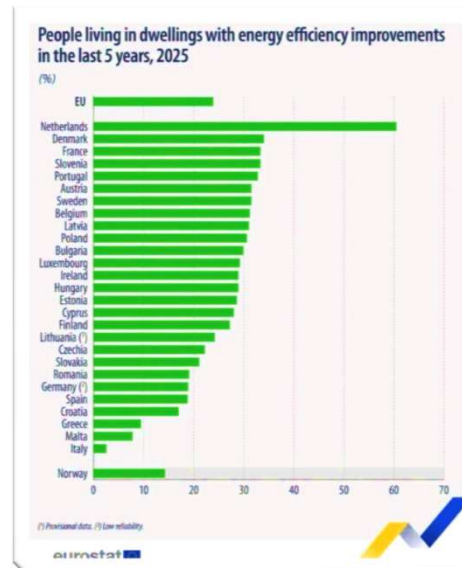
NOS Nieuws • Vandaag, 11:48

Studenten TU Eindhoven ontwerpen 's werelds eerste ambulance op zonne-energie

NOS Nieuws • Zondag 17 mei, 20:17

Experts: klimaatverandering is 'catastrofale bedreiging voor volksgezondheid'

Klimaatverandering moet in Europa worden behandeld als internationale noodsituatie voor de volksgezondheid. Dat stelt een speciale commissie die is opgezet door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

© ANP / ANP

ENERGIEPRIJZEN

Gasprijs stijgt scherp door oplopende spanningen in Midden-Oosten

Omvang en impact van energiearmoede in Nederland

Ongeveer 5% van de Nederlandse huishoudens leeft in energiearmoede. Dit komt neer op zo'n 400.000 huishoudens. Dat blijkt uit een inschatting van TNO over 2024. Het aantal zou waarschijnlijk dubbel zo hoog geweest zijn zonder steunmaatregelen van de overheid en energiebesparende maatregelen die huishoudens zelf namen. Ook dat blijkt uit onderzoek van TNO en het CBS.

- Noordoost Groningen en Zuid-Limburg worden het zwaarst getroffen, met percentages die oplopen tot 10% van de huishoudens.

Energietransitie volop in het nieuws (2)

DUURZAAMHEID REPORTAGE

⊕ **Enorme energiewand als primeur voor oud Maastrichts De Limburger-gebouw**

NOS Nieuws • Woensdag, 10:05

Overbelast stroomnet, bibliotheek Utrecht zet roltrap stil

DICHT BIJ WONINGEN

⊕ **Verbouwing van hoogspanningsstation in Maastricht is enorm lastige uitdaging en begint met 'valse start'**

MISLEIDING

⊕ **'Agressieve' verkopers van thuisbatterijen spelen in op angst voor stroomtekort: 'Consumenten worden overrompeld'**

NOS Nieuws • Zondag 22 maart, 11:20

NOS Nieuws

Enorme afhankelijkheid van energie uit de VS zorgt in Nederland voor ongemak

MOBILITEIT

⊕ **Tweedehands auto's op stroom vliegen de showroom uit door dure benzine en zonnepanelenkoorts**

NOS Nieuws • Donderdag 9 juli, 11:41 • Aangepast woensdag, 12:14

Heetste juni ooit gemeten in West-Europa: 'Hitte blijft maar opbouwen'

Vanaf 1 juli Achtergrond

Strengere regels voor overvol stroomnet gaan bijna in: ook Limburgse huishoudens kunnen op wachtlijst komen

Inhoudsopgave

1) Terugblik

Historie, noodzaak en context

2) In het hier en nu

Waar staan we nu met de energietransitie in Maastricht

- Wist u dat: Een aantal feiten & cijfers op een rij
- Wat is er afgelopen jaren gebeurd: Raadsbesluiten
- Hoe werken we nu: Programma Energietransitie

3) Toekomst

Volgende stappen, Coalitieakkoord 2026-2030 en de Raad mee aan zet

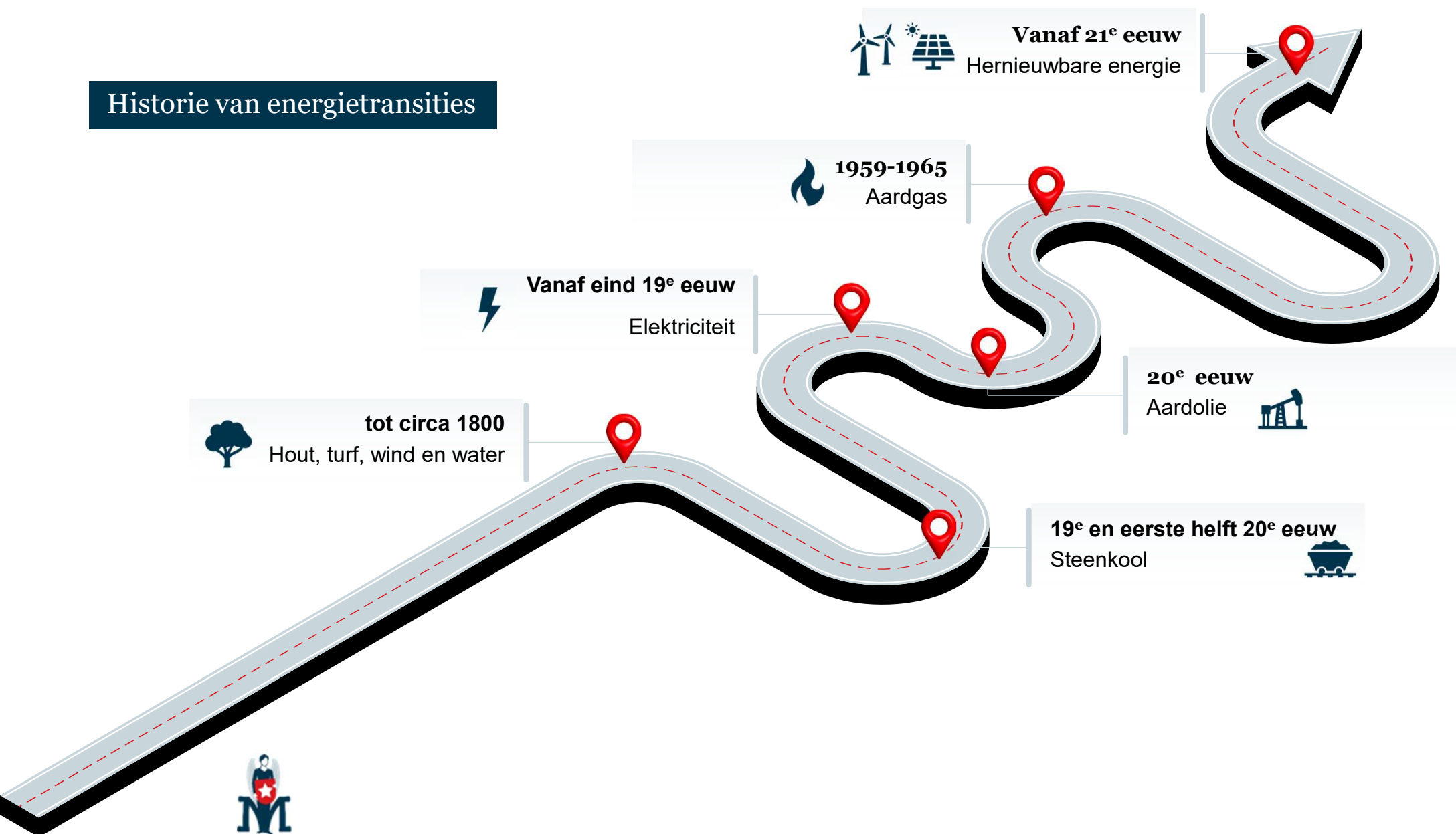

1. Historie, noodzaak en context

Terugblik

Historie van energietransities

Van kolen naar aardgas...

Ik blijf wie ik ben.

'Ik was er helemaal niet vóór... die omschakeling op aardgas. Per slot van rekening jagen ze je maar op kosten. Dit afgekeurd, dát afgekeurd en de pijp afgekeurd. En in de bus een briefje: zorg er zelf maar voor! Dat kostte me handen vol geld'. Deze verzuchting is van mevrouw D. J. de Jong, Cattenhagestraat 11a in Naarden. Velen voelen het net zo. Waarom blijft zij bij gezellig kolen stoken?

'Dat zal ik u zeggen. Het bevalt mij al niet met koken, laat staan met stoken! En ik wil graag klant blijven. Zoals ik altijd geweest ben. Klant van een kolenhandelaar, die wéét wie ik ben als ik opbel. Echt klant - en geen verbruiker nummer zoveel. Een naamloze. Met ambtelijk gedoe. Bovendien: in de kamer waarin je leeft kan je niet zonder echte stralingswarmte. Warmte waar wat aan te *beleven* is! U hoort het: leefwarmte. Van kolen!

Zo is het! GEZELLIGE MENSEN STOKEN

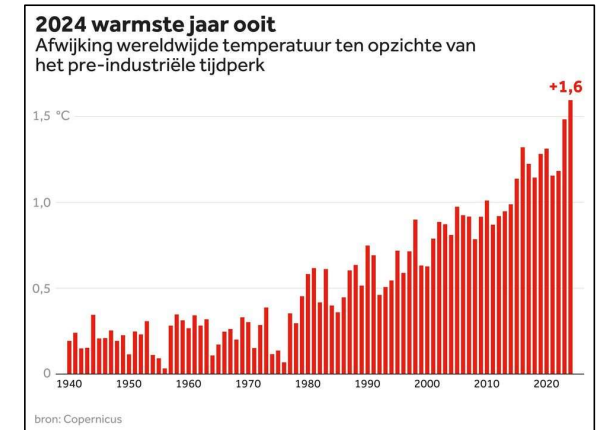
KOLEN

de Volkskrant van MAANDAG 5 OKTOBER 1964

Noodzaak

- Onze huidige energievoorziening is gebouwd voor fossiele brandstoffen
- Het klimaat verandert, de aarde raakt uitgeput, fossiele brandstoffen schaarser en duurder, leveringszekerheid en betaalbaarheid onder druk, en we willen minder afhankelijk zijn van energie uit landen buiten de Europese Unie
- Nederland wil in 2050 klimaatneutraal te zijn (zie volgende slide)
- Daarom moeten we ons energiesysteem opnieuw inrichten
- Dat gaat niet alleen over duurzaamheid, maar ook over leveringszekerheid, betaalbaarheid, én minder afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en van landen buiten de Europese Unie

Context

- Op landelijk niveau zijn het Klimaatakkoord (2019) en de daarop gebaseerde wet- en regelgeving het belangrijkste startpunt
- De doelstellingen zijn verankerd in de [Klimaatwet](#) (2019 en wijziging 2023):
 - 2030: 55% CO₂-reductie ten opzichte van 1990
 - 2050: Netto-uitstoot van broeikasgassen tot nul gereduceerd en een volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie
- Rol van gemeenten wordt geconcretiseerd via specifieke wetgeving, zoals de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) om te sturen op de overgang naar aardgasvrije buurten
- We hebben iedereen in Maastricht nodig om dit te realiseren: inwoners, ondernemers, netbeheerders, maatschappelijke organisaties en de gemeente zelf

2. Waar staan we nu met de energietransitie in Maastricht?

In het hier en nu

Nog iets toe te voegen?

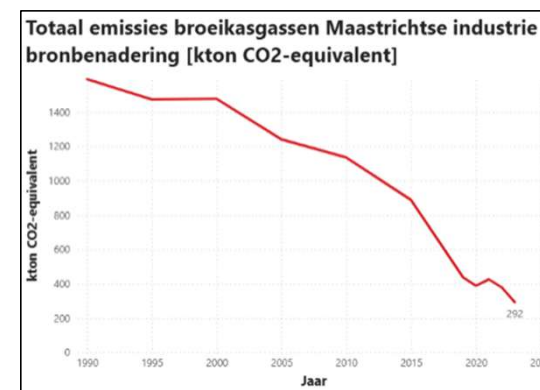
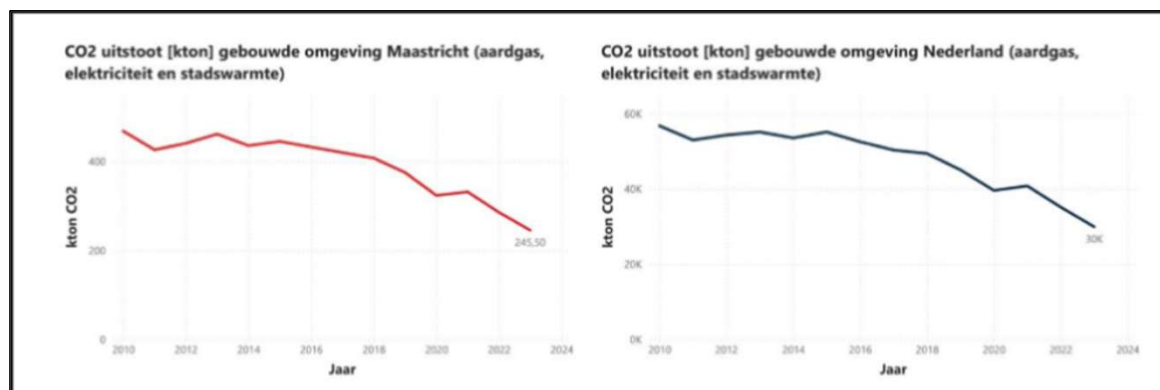
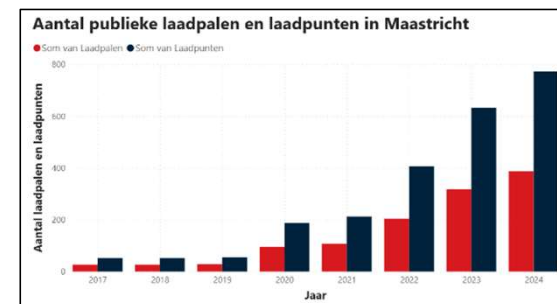
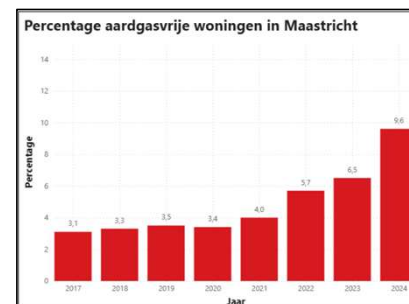
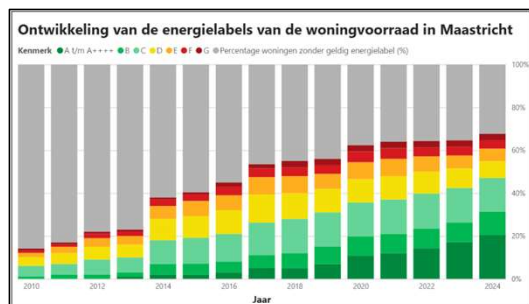
2a. Wist u dat?

Een aantal feiten & cijfers op een rij

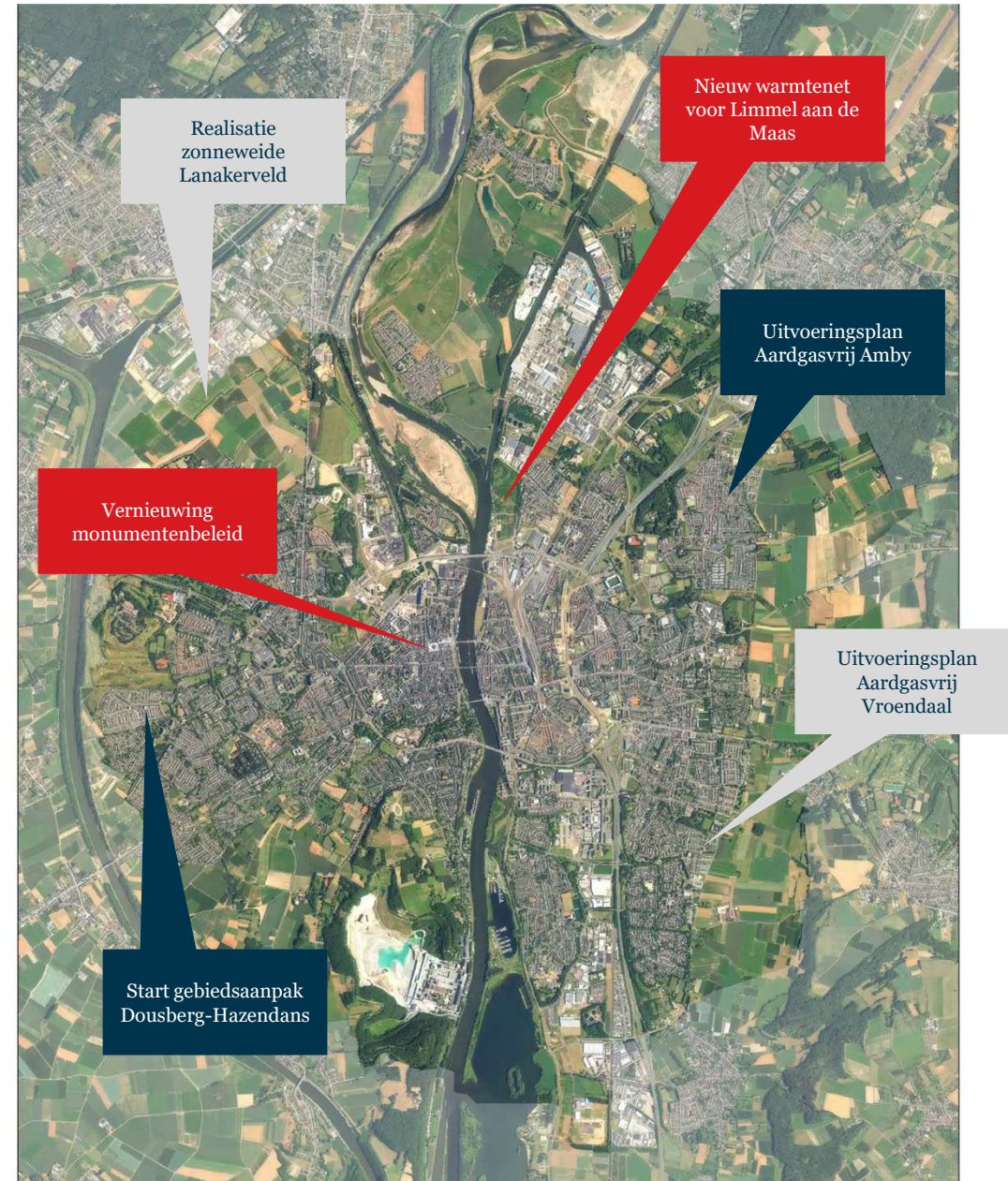
Feiten & cijfers: De energietransitie is in volle gang

- Jaarlijkse Voortgangsmeter Energietransitie
 - [2025](#)
- Vooruitblik: In oktober/november 2026 volgende monitor

Feiten & cijfers: Nog een rijtje

- In bijna 20 buurten gestart met gebiedsaanpak
- Voor 2 buurten al een uitvoeringsplan met indicatieve planning richting aardgasvrije buurt: Amby en Vroendaal
- 2 bestaande warmtenetten met 2.600 aansluitingen (Céramique en Belvédère), 1 nieuw grootschalig warmtenet in voorbereiding voor 1.100 aansluitingen (Limmel aan de Maas)
- Het geschatte elektriciteits- en aardgasverbruik van de industrie is groter dan die van de rest van de gebouwde omgeving
- Maastricht heeft een dekkend netwerk van laadpalen met ruim 1000 publieke laadpunten verdeeld over de stad
- Het totale energieverbruik (aardgas- en elektriciteitsverbruik) van de gemeentelijke organisatie is in 2024 gedaald met ongeveer 7% ten opzichte van 2023
- Vanaf 2027 wordt 100% van het gemeentelijke elektriciteitsverbruik geleverd met Nederlandse hernieuwbare elektriciteit, afkomstig uit wind- en zonne-energie
- Reguliere Raadsinformatiebrief Stand van zaken Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026
 - [Link](#) naar meest recente RIB (13 juli 2026)

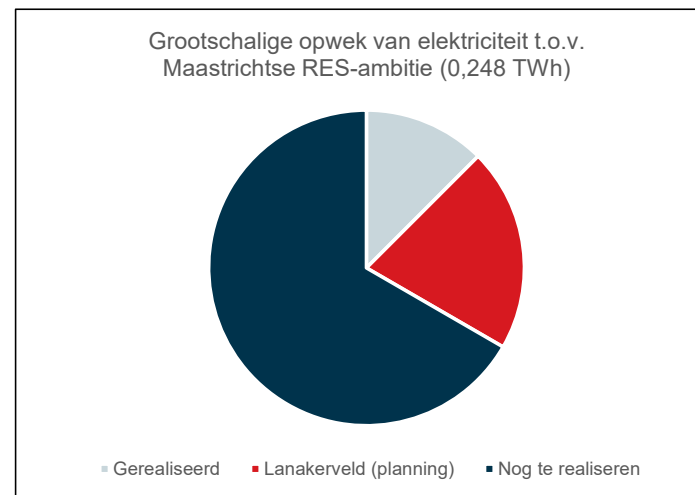
Ingewikkeld...

- Dichtbevolkt land
- Meerdere opgaven tegelijk
- Veel betrokkenen en belanghebbende partijen
- Langetermijn richting versus kortetermijn vraagstukken
- Puzzel van ons toekomstige energiesysteem: Veel én bewegende puzzelstukken

Volop uitdagingen

- Elektriciteitsnet: Transportschaarste en netcongestie
- Energiecrisis: Beschikbaarheid en prijzen
- Tempo van aanpassing wet- en regelgeving
- Complexiteit van warmtenetten
- Verduurzaming van monumenten
- Achterblijvende lokale opwek van elektriciteit
- Iedereen mee in de transitie?

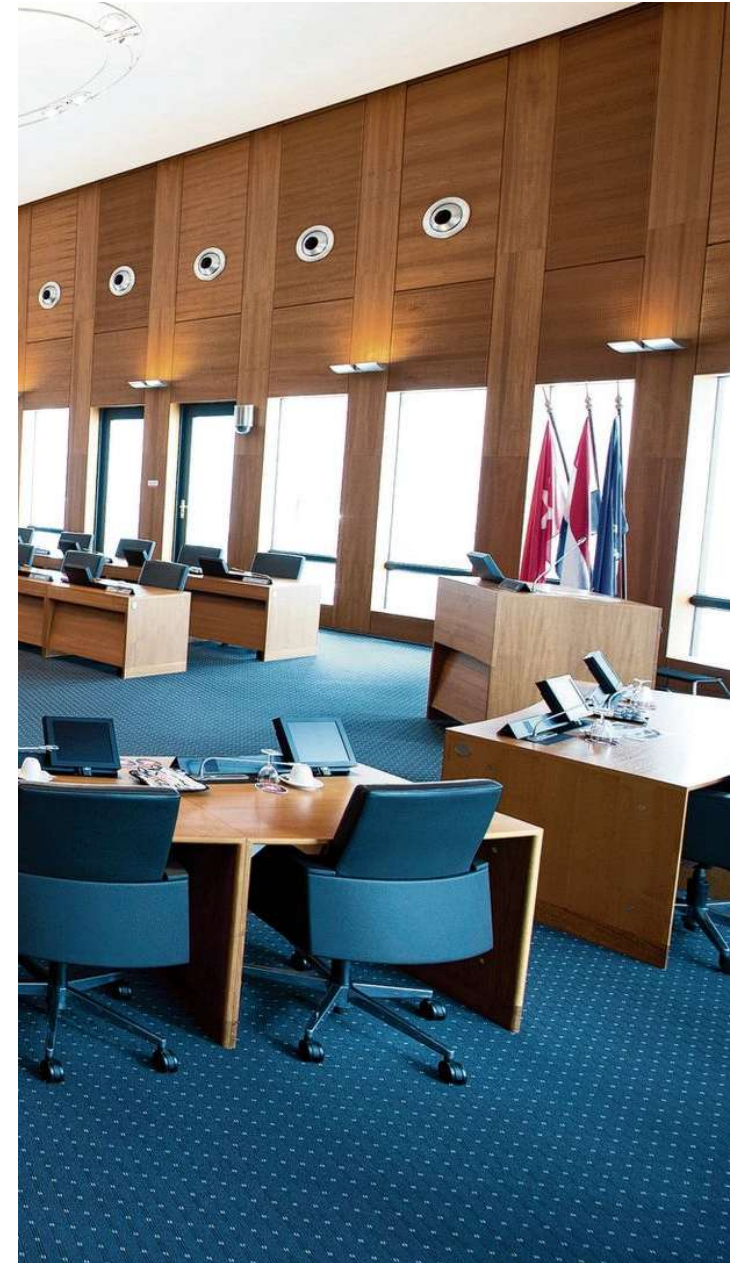
2b. Wat is er afgelopen jaren gebeurd?

Raadsbesluiten

Wat is er afgelopen jaren gebeurd: Raadsbesluiten

- 30 maart 2021: Zero Emissiezone Stadslogistiek Maastricht
 - *Aangenomen: 35 stemmen voor, 4 stem tegen*
- 22 juni 2021: Regionale Energiestrategie (RES) Zuid-Limburg 1.0
 - *Aangenomen: 34 stemmen voor, 1 stem tegen*
- 21-22 december 2021: Transitievisie Warmte 1.0
 - *Aangenomen: 35 stemmen voor, 2 stem tegen*
- 25 februari 2025: Strategienota Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed
 - *Aangenomen: Unaniem*
- 15 april 2025: Transitievisie Warmte en Energie (TVWE)
 - *Ter vervanging van Transitievisie Warmte 1.0*
 - *Aangenomen: 34 stemmen voor, 4 stemmen tegen*
- 23 september 2025: Principebesluit warmtenet TregaZinkwit
 - *Aangenomen: 29 stemmen voor, 9 stemmen tegen*
- 27 januari 2026: Investeringsbesluit warmte- en koudenet TregaZinkwit en Principebesluit warmtebedrijf
 - *Aangenomen: 23 stemmen voor, 4 stemmen tegen*

Vragen?
Wat valt u op?

Zeg het maar

2c. Hoe werken we nu?

Programma Energietransitie

Rol en hoofdtaken gemeente (1)

- Ruimtelijke inpassing van energie-infrastructuur
 - Wettelijke basis: [Omgevingswet](#) en [Omgevingsvisie 2040](#)
 - *De energietransitie heeft grote gevolgen op buurt- en straatniveau. De Omgevingswet bevat een aantal (kern)instrumenten waarmee regels gesteld kunnen worden. Via de Omgevingsvisie 2040 en het Omgevingsplan worden kaders vastgelegd waar in de gemeente ruimte is voor windmolens, zonneparken, laadpalen, transformatorhuisjes en batterijen.*
- Transitie richting een aardgasvrije gemeente
 - Wettelijke basis: [Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie \(Wgiw\)](#)
 - Gemeenten hebben een regierol in deze transitie.
 - *De Wgiw is erop gericht om gemeenten de bevoegdheden te geven die nodig zijn om regie te voeren in de wijk- of gebiedsgerichte aanpak van de transitie richting een aardgasvrije gemeente. Zo is een gemeente – onder andere – verplicht om een Warmteprogramma op te stellen, waarin staat aangegeven wanneer buurten van het aardgas afgaan en wat de aardgasalternatieven zijn (zoals een collectief warmtenet of individuele volledig elektrische warmtepompen).*
- Ontwikkeling van nieuwe warmtenetten
 - Wettelijke basis: [Wet collectieve warmte \(Wcw\)](#)
 - *Het doel van de nieuwe wet is om de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Maar ook om betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering te waarborgen.*

Rol en hoofdtaken gemeente (2)

- Stimulering duurzame opwek van elektriciteit via de Regionale Energiestrategie (RES)
 - Wettelijke basis: [Klimaatwet](#) m.b.t. doelstelling voor 2050 richting een volledige CO2-neutrale elektriciteitsproductie
 - Gemeenten werken samen in 30 RES-regio's (samen met provincies, waterschappen en netbeheerders). Gezamenlijk maken zij afspraken over hoeveel duurzame energie er op land moet worden opgewekt en waar geschikte locaties daarvoor zijn
- Gemeenten hebben een grote verantwoordelijkheid in de communicatie en participatie richting inwoners en ondernemers
 - Wettelijke basis: [Omgevingswet](#), [Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie \(Wgiw\)](#) en [Verordening participatie gemeente Maastricht](#)
 - Gemeenten informeren, ondersteunen en betrekken inwoners en ondernemers/bedrijven bij verduurzaming en het maken van Uitvoeringsplannen richting aardgasvrij

Klimaatwet

Het onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de emissies van broeikasgassen in Nederland, waarbij Nederland:

1. de netto-uitstoot van broeikasgassen uiterlijk in 2050 tot nul reduceert,
2. en streeft naar negatieve emissies van broeikasgassen na 2050.

Teneinde deze doelstelling voor 2050 te bereiken streven Onze Ministers die het aangaat naar een reductie van de emissies van broeikasgassen van 55% ten opzichte van 1990 in 2030 en een volledige CO2-neutrale elektriciteitsproductie in 2050.

Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026 (2023)

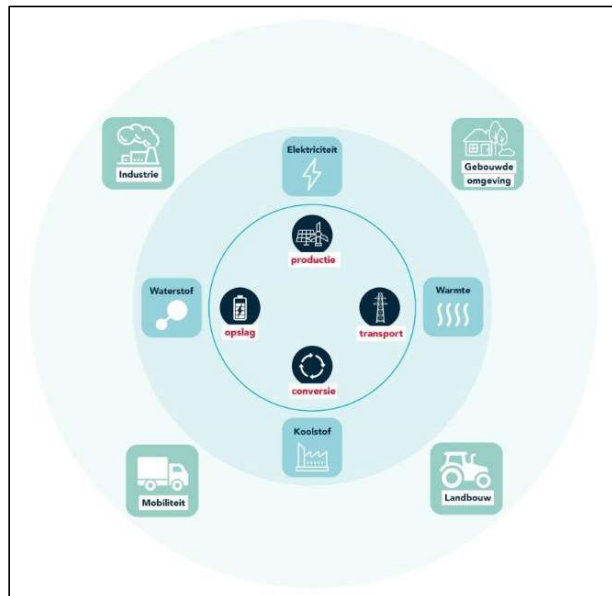
[\(link\)](#)

Doelstelling: Maastricht werkt aan een klimaatneutrale stad 2050 en een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie 2030.

Transitievisie Warmte en Energie (2025)

- Brede scope / totale energiesysteem

- 5 sporen met bijbehorende beleidsdoelstellingen

		Over 5 sporen 		
Elektriciteitsnet	Isolatie	Warmtenetten	Waterstof & groen gas	Verduurzaming van bedrijven
in 2030: → is het elektriciteitsnet niet meer belemmerend richting een aardgasvrije toekomst → is er een overzicht van alle benodigde locaties → is er een overzicht van indicatieve einddata van aardgas → moeten de doelstellingen van RES Zuid-Limburg 1.0 zijn behaald	in 2030 is: → is de resterende isolatie-opgave minimaal een kwart kleiner → is er jaarlijks ondersteuning geboden bij isolatie van minimaal 1.000 gebouwen	in 2030: → is er duidelijkheid voor bijna alle buurten → zijn de eerste aansluitingen gerealiseerd met warmte van de RWZI's → zijn er verschillende kleinschalige warmtenetten	in 2030: → is toegang tot waterstof een realistische optie → is de energiebehoefte van de industrie in kaart gebracht → is de toepassing van groen gas in kaart gebracht	in 2030: → is er voor elk van de vier grote bedrijvenlocaties een routekaart, aardgas-alternatief en indicatieve einddatum voor aardgas → vormt netcongestie geen onnodige belemmering meer
lees meer	lees meer	lees meer	lees meer	lees meer

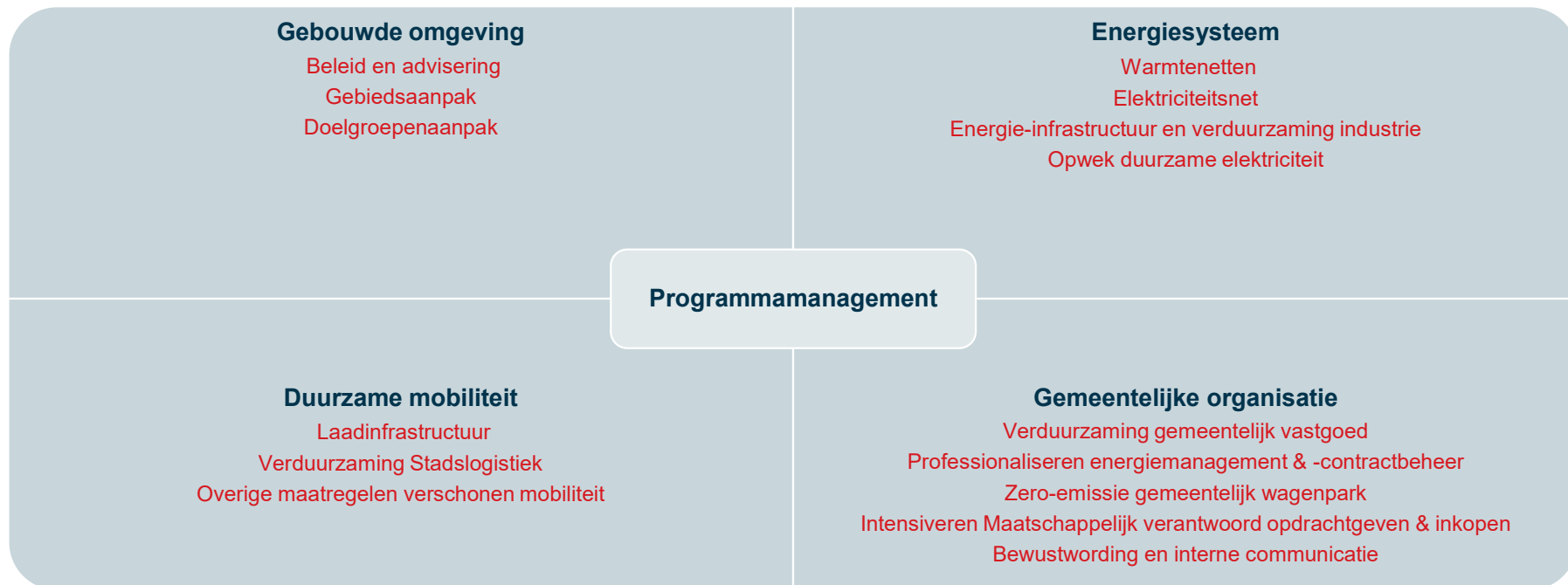
- In 2030 zijn in alle 44 Maastrichtse buurten (inclusief de bedrijvenlocaties) gebiedsaanpakken gestart, om samen met de inwoners en ondernemers te komen tot een haalbaar plan en planning richting aardgasvrij

- Nadere informatie: [Tekstversie](#), [presentatie](#) en korte [video](#)

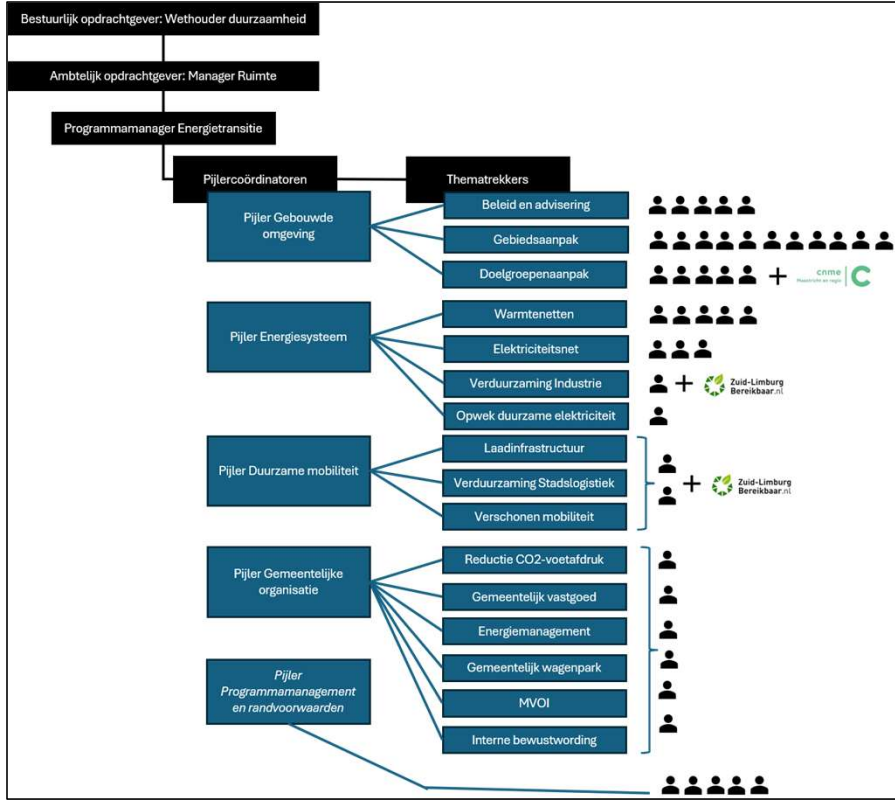
Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026

- In aanloop naar een volledige herijking van het programma in 2026, zijn de ambitie en strategische doelen voor 2026 geherformuleerd. Hierbij is de doelstelling gelijk gebleven (klimaatneutraal Maastricht in 2050 en klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2030), maar is een en ander in lijn gebracht met vastgestelde nieuwe kaders en qua opbouw gekoppeld aan de Maastrichtse systematiek van programmatisch werken.
- Programma bestaat nu uit de volgende pijlers:

Programmateam Energietransitie (1)

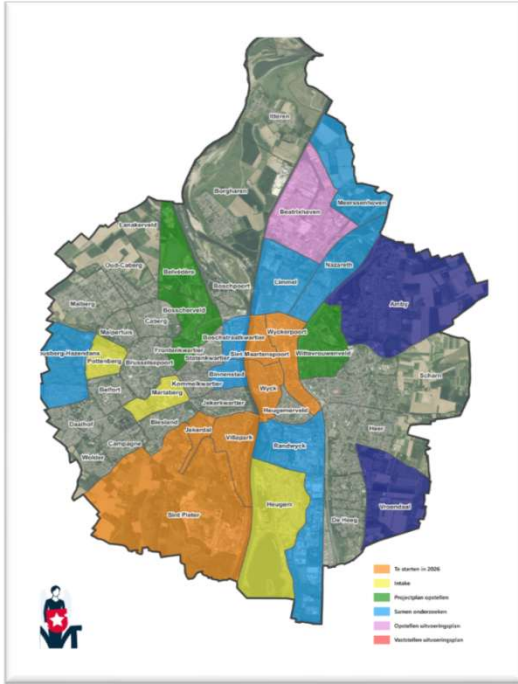
- Strategische doelen:
 - *Energie besparen en slimmer gebruiken*
 - *Lokaal opgewekte duurzame energie uitbreiden en optimaal inzetten*
 - *Toekomstbestendige energie-infrastructuur realiseren*
 - *Een rechtvaardige energietransitie*
- Ambities kunnen alleen worden waargemaakt en doelstellingen alleen worden bereikt met voldoende capaciteit en middelen
 - *Ambities, doelstellingen en beschikbare capaciteit en middelen zijn komende jaren in balans*
 - *Risico: Onzekerheden over aflopende financiering door Rijksoverheid*

Programmateam Energietransitie (2)

- Dit is mensenwerk, dit doen we samen

3. Volgende stappen, Coalitieakkoord 2026-2030 en de Raad mee aan zet

Toekomst

Nog iets toe te voegen?

Volgende stappen (1)

- Ruimtelijke inpassing van energie-infrastructuur
 - *Januari 2027 (indicatief): Ruimtelijk kader warmtefabriek t.b.v. warmte- en koudenet voor Limmel aan de Maas (raadsbesluit)*
- Transitie richting een aardgasvrije gemeente
 - *Doorlopend: Vaststellen Uitvoeringsplannen richting aardgasvrije buurt (collegebevoegdheid)*
 - *November 2026 (indicatief): Publicatie concept-Warmteprogramma (collegebevoegdheid)*
 - Verkenning naar warmteoplossingen en de bijkomende milieueffecten voor heel Maastricht
 - Doel: het bieden van handelingsperspectief voor inwoners van alle buurten
 - Er wordt gezocht naar beste wijze voor informeren en betrekken Raad
- Ontwikkeling van nieuwe warmtenetten
 - *2027 (indicatief): Oprichting gemeentelijk warmtebedrijf*
 - *Komende jaren: Mogelijke nieuwe raadsvoorstellen voor investeringsbesluiten voor realisatie van warmtenetten*

Volgende stappen (2)

- Algemeen
 - *Netcongestie en maatschappelijk prioriteren van elektriciteitsaansluitingen*
 - *Ondersteuning van inwoners en ondernemers/bedrijven bij verduurzaming*
 - *Vernieuwing van monumentenbeleid*
 - *Betaalbaarheid van energie*
 - *Energie als randvoorwaarde voor andere beleidsontwikkelingen*
 - ...

Coalitieakkoord Maastricht 2026-2030

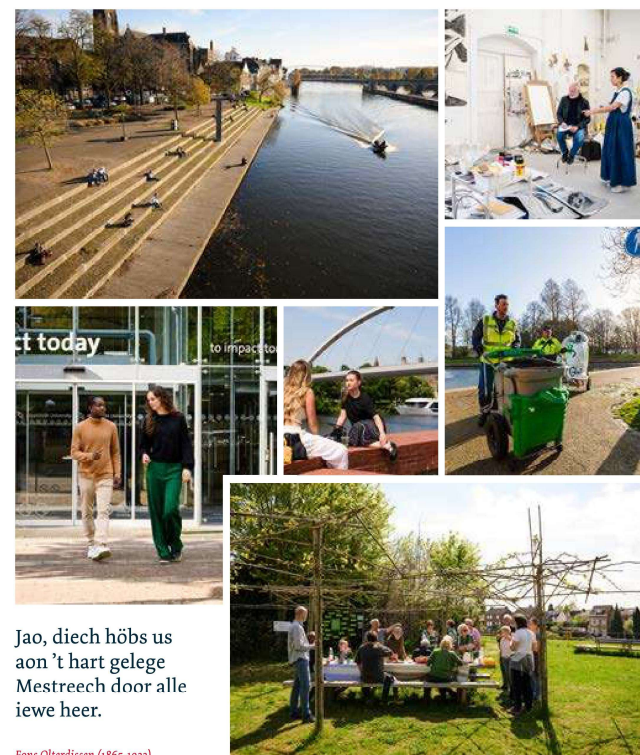
De komende 4 jaar

Aon de geng!

Coalitieakkoord Maastricht 2026–2030

D66, CDA, GroenLinks,
SPM, VVD en PvdA

Jao, diech höbs us
aon 't hart gelege
Mestreech door alle
iewe heer.

Fons Olterdissen (1865-1923)

Coalitieakkoord: Ambitie

- Wij zetten deze bestuursperiode door op de koers naar een klimaatneutrale en aardgasvrije stad in 2050.
- De uitvoering van de RES-regio Zuid-Limburg blijft sterk achter. Dat vraagt een regionale doorbraak.
- Het aanpakken van de netcongestie heeft prioriteit. Het is nodig om de energietransitie te kunnen versnellen én om onze ambitieuze groeiagenda te realiseren.
- De inzet blijft om in 2030 in heel Maastricht op buurtniveau aan de slag te zijn met de energietransitie. En dat de transitie rechtvaardig is zodat iedereen mee kan doen én meeprofiteert.

Coalitieakkoord: Inzet

- We zetten het noodfonds-energie uit de vorige bestuursperiode om naar een 'regeling betaalbare energie' (binnen bestaande budgetten).
- Omdat de realisatie van windenergie in regionaal verband achterblijft zetten we in Maastricht versterkt in op 'zon op dak' en batterijopslag (bijvoorbeeld op energiehubs).
- Om netcongestie tegen te gaan zorgen wij voor het slimmer benutten van het elektriciteitsnet. Wij faciliteren de netbeheerder ruimtelijk-planologisch om het bestaande net zo snel mogelijk uit te kunnen breiden.
- Met actieve ontwikkeling en investeringen realiseren we nieuwe warmtenetten en breiden we bestaande warmtenetten uit op basis van beschikbare lokale warmtebronnen.
- In wijken waar geen warmtenet beschikbaar komt verkennen we hoe we als gemeente de individuele eigenaren kunnen ondersteunen bij de verduurzaming.
- We geven uitvoering aan de Strategische nota verduurzaming Vastgoed.
- De energietransitie kan alleen succesvol zijn als deze haalbaar en rechtvaardig is voor alle inwoners. Ondanks aflopende rijksmiddelen is het daarom van groot belang dat we onze isolatieaanpak voorzetten.
- Het verduurzamen van corporatiewoningen en de vele monumentale panden in Maastricht vragen om een impuls.

Coalitieakkoord: Uitvoeringskracht en vertaling naar Programma Energietransitie

- De doelen voor 2050 en 2030 zijn helder.
- Voor duurzaamheid is versnellen van de uitvoering het sleutelwoord. Dit betekent ook dat wij moeten versnellen in het verlenen van vergunningen voor de noodzakelijke energievoorzieningen.
- Het versimpelen van de regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld welstand en monumentenbeleid maakt verduurzaming ook makkelijker.
- Wij zijn niet dogmatisch in de maatregelen om de doelen te behalen. Met haalbare en betaalbare maatregelen realiseren we de grootste klimaatimpact.

Vertaling naar Programma Energietransitie:

- Voortbouwen op ingezette koers en aanpak
- Doorontwikkeling van de aanpak
- Versnellen en opschalen
- Leidend tot een herijkt Programma Energietransitie

Wat kunt u doen als (burger)raadslid en inwoner van Maastricht?

Zeg het maar

Achtergrondinformatie

- Raadsinformatiesysteem: [Dossier Energietransitie](#)
- VNG: [Inwerkdossier energietransitie voor raadsleden](#)
- RES Zuid-Limburg: [Gespreksstarter voor nieuwe raadsleden](#)

Dank
voor uw aandacht

Programmateam Energietransitie